

Norðurlendskir pedagogar:

Barnagarðar og foreldur mugu samstarva

Best fyri børn er at hava eitt gott heim og ein góðan barnagarð. Øll børn áttu at sloppið í barnagarð, siga pedagogarnir

Samstarvið millum barnagarðar og foreldur var eitt av høvuðsevnunum á fundinum, sum norðurlendsku pedagogfeløgini høvdu í Havn í seinastu viku. NFLS, sum norðurlendski felagsskapurin nevnist, er 70 ára gamal, og limalondini eru Finnland, Svøríki, Noreg, Danmark, Ísland og Føroyar. Grønlandska felagið hevur enn ikki tikið støðu til, um tað vil vera við í norðurlandska samstarvinum.

— Norðurlandska samstarvið hevur nógv at siga, tí vit kunnu læra av hvørjum øðrum, sigur Hildur Patursson, forvinna í Pedagogfelag Føroya. Føroyar eru eftirbátar viðvíkjandi barnagørdum, men nú verða fleiri stovnar bygdar, og útbúgvið er sett á stovn, og tí hevur tað nógv at siga fyri okkum, at vit læra av hinum, og eisini sleppa undan teimum mistøkum, ið gjørd eru aðrastaðni.

Føroya Pedagogfelag hevði, beint sum fundurin endaði, tíðindafund, har Hildur Patursson, Ingrid Engdahl, forvinna í svenska pedagogfelagnum, og Helle Blakstad Halck, forvinna í norska pedagogfelagnum, greiddu frá.

Øll børn eiga at fáa møguleikan

Viðurskiftini í Norðurlondum eru sera ólík. Í Føroyum t.d. er bara barnaverndarlóg. Eingin lóg sigur nakað um innihald í uppalingini í barnagørdum ella um málið. Sjálvst um nógvir stovnar eru og verða bygdar, er langt eftir á mál. Í Svøríki, sum er komið longest á hesum øki, hava tey sett sum mál, at um trý ár, skulu øll børn undir skúlaaldur hava møguleikan at sleppa í barnagarð. Noreg hevur sett ár 2000 sum mál. Í næstan øllum norð-

Ingrid Engdahl í svenska pedagogfelagnum, Hildur Patursson í føroyska og Helle Blakstad Halck í norska pedagogfelagnum: Enn hava Føroyar ikki sett sær nakað mál um barnagarðar til øll børn, men tann dagur kemur, tá børn, foreldur og pedagogar fara at seta fram hetta krav

Mynd: Fjurtandi September

urlondum er breið politisk semja um, at tað er neyðugt at fáa fleiri stovnar. Fleiri og fleiri kvinnur fara út á arbeiðsmarknaðin, og tær mugu hava vissu fyri, at børnini vaksa upp undir tryggum umstøðum. Men tað er ikki einasta orsøkin.

— Allar visindaligar kanningar siga, at børn, sum hava gingið í barnagarði, klára seg betur í skúlanum og sum heild í livinum. Tí eiga øll børn at sleppa í barnagarð, sigur Ingrid Engdahl.

Grundin lögð í barnaárunum

— Granskarar siga eisini, at tað er í barnaárunum, grundin verður lögð. Hava børnini trygg barnaár, hava tey fingið góða byrjan í livinum. Hetta hava pedagogarnir altið sagt. Nú verður tað visindaliga prógvað eisini, sigur hon.

Tað er samfelagsbroytingin, sum ger, at tað er neyðugt við barnagørdum til øll børn. Eingin sigur, at foreldrini eru blivin vánaligari, ella at tey ikki rokja sína uppgávu til fulnar. Men soleiðis sum fólk búgva, fáa børnini ikki nógvir avbjóðingar. Børnunum tørvar at hava onnur børn at spæla við, og tey mugu eisini hitta onnur vaksin enn foreldrini. Tað kom av sær sjálvum fyrr, men nú arbeiða øll vaksin fólk um dagin, og arbeiðið er langt frá heiminum. Bylingarnir

flestir eru fólkatómir meginpartin av degnum.

Samstarv

Pedagogarnir leggja stórán ent á samstarvið millum barnagarðar og foreldur. Foreldrini mugu kenna barnagørdin og vita, hvussu pedagogarnir arbeiða, og pedagogarnir mugu vita tað, foreldrini ynskja. Samstarvið kann vera í mangar mátar. Pedagogarnir kunnu tosa við foreldrini hvør sær ella á fundi, og teir kunnu eisini skipa fyri, so foreldur fáa høvi at tosa saman um felags spurningar.

Tað er ikki nógv mikið at byggja barnagarðar. Eisini ræður um at fáa útbúgvið fólk. Hvørt má vera eftir øðrum. Ein barnagarður uttan útbúgvið fólk nýtist ikki at vera vánaligur, men starvsfólk har uttan útbúgving kunnu ikki hava sama kunnleika til børn sum tey útbúnu og kunnu heldur ikki gera arbeiði sitt líka tilvitandi. Fólka-skúlalærarar hava heldur ikki lært at fáast við tey smæstu.

Stimbra børnini

— Okkara uppgáva er at tilrættisleggja gerandisdagin hjá børnunum, so tey mennast. Vit læra tey at fara umhvørv, tey liva í, at stimbra tey og

viðka teirra sjónarring, siga pedagogarnir.

Størri dentur má leggjast á at útbúgva starvsfólk til barnagarðarnar. Tann útbúgvingin átti at verið minst líka týðingarmikil sum tann hjá t.d. lærararum, tí tey

fyrstu árin hjá barninum hava mest at siga, hvussu børnini seinni fara at klára seg. Við at leggja størri dent á tað útbúgvingina fáa vit betri og betri barnagarðar, og betri og betri verða umstøðurnar hjá børnunum.

Samstundis má samstarvið millum foreldur og barnagarðar útbýggjast.

— Tað besta fyri børnini er at hava eitt gott heim og ein góðan barnagarð, siga pedagogarnir.

randi

Føroya Fiskasøla selt fyri 12% minni í virði

Í apríl í ár hava vit selt 8250 tons fyri 99,2 milliónir krónur, sum er 680 tons minni í nøgd og 42,6 milliónir krónur minni í virði, enn sama mánaði í fjør.

Størst virði í apríl hevði fryst upsafak 18,1 milliónir krónur, saltfiskur 12,0 milliónir krónur og fryst hýsuflek 11,0 milliónir krónur.

Tey størstu keyparalondini í apríl vóru USA 21,4 milliónir krónur, Vesturtýskland 16,2 milliónir krónur og Frakland

11,3 milliónir krónur.

Størst virði 4 teir fyrstu mánaðirnar hevði saltfiskur 71,4 milliónir krónur, fryst upsafak 68,5 milliónir krónur og fryst toskafak 58,0 milliónir krónur. Sama tíðarskeiði í fjør vóru tøl: Saltfiskur 108,0 milliónir krónur, fryst upsafak 85,2 milliónir krónur og fryst hýsuflek 59,2 milliónir krónur.

Tey størstu keyparalondini teir 4 fyrstu mánaðirnar í ár eru USA 79,7 milliónir krónur, Vesturtýskland 74,7 milliónir

krónur og Spania 60,6 milliónir krónur. Í fjør var raðfylgjan: USA 96,7 milliónir krónur, Vesturtýskland 92,0 milliónir krónur og Bretland 51,0 milliónir krónur.

Sum tað sæst, er ein minking í virðinum uppá 64,6 milliónir krónur ella 12,2% og verður sæð burtur frá økingini í minkafóðrinum uppá 5.000 tons, so er eisini ein minking í søluni av fiski uppá umleið 2.300 tons ella 7,5%, verður sagt í tíðindaskrivi frá Fiskasøluni.